

EXCELUJTE v TSP

Matěj Vitouch
Jiří Horák
Tomáš Horký

oscio.cz

„Není hanbou něco nevědět, ale je hanbou, nechtít se ničemu učit.“

Neznámý autor

Obsah

0.1	Slovo hlavního autora	6
0.2	Úvod	7
I	Co potřebujete znát	8
0.3	Slovníček pojmů	9
0.4	Co vás čeká u zkoušek	10
0.5	OSP vs. TSP	13
0.6	Vývoj testů TSP	14
0.7	Nepodceňte přípravu	15
0.8	Den zkoušky	17
0.9	Práce s časem	18
0.9.1	Čím začít	18
0.9.2	System značek	21
0.9.3	Když jsem hotov	22
0.10	Tipovat či netipovat	23
0.11	Na co pozor	25
II	Verbální myšlení	26
0.12	Obecné informace	27
0.13	Práce s textem	28
0.14	Nehodící se slovo	37
0.15	Vztah mezi dvojicí slov	40
0.16	Anagram	43

0.17	Který z pojmů označuje	46
III	Numerické myšlení	48
0.18	Obecné informace	49
0.19	Převádění slovního zadání do rovnice	50
0.20	Číselné úlohy	56
0.21	Úlohy s tabulkou	62
IV	Prostorová představivost	64
0.22	Obecné informace	65
0.23	Hledání půdorysu	66
0.24	Bludiště	68
0.25	Doplňování objektu	72
0.26	Hledání krychle podle pláště	76
V	Analytické myšlení	80
0.27	Obecné informace	81
0.28	Nematematická tvrzení	82
0.29	Matematické tvrzení	85
VI	Kulturní přehled	89
0.30	Obecné informace	90
0.31	Otázky z historie	91
0.32	Otázky z literatury	92
0.33	Otázky ze zeměpisu	94
0.34	Otázky z umění	95
0.35	Otázky z politiky	96
VII	Kritické myšlení	98
0.36	Obecné informace	99

0.37	Úlohy v češtině	100
0.38	Úlohy v angličtině	109

VIII Závěr 114

0.39	Jak na emailové konzultace	115
0.40	Poděkování	116
0.41	Zpětná vazba	117
0.42	Bonus	117
0.43	Zdroje	117

0.1 Slovo hlavního autora

Milí budoucí vysokoškoláci,

někteří studenti, kteří se chystající na Masarykovu univerzitu věří, že se na testy TSP nedá dobře připravit, případně že příprava ani není nutná. Bývají to paradoxně zpravidla ti, jejichž výsledky pak patří k těm nejslabším.

Ať už se hlásíte na kteroukoliv fakultu Masarykovy univerzity, tak si uvědomte, že konkurence je obrovská. Například u právnické fakulty se percentil pro přijetí pohybuje každoročně kolem 80. To ale znamená, že ze sta lidí u zkoušek jich bude moci fakultu studovat jen 20. Čtyři pětiny uchazečů budou neúspěšné!

(Například v roce 2016 se na práva na MU hlásilo 2403 uchazečů. 1792 jich bylo nepřijato.)

Neupozorňujeme na to, abychom vás stresovali, ale abychom vás motivovali. To co totiž odlišuje přijatou menšinu od nepřijaté většiny, je často právě kvalitní příprava. Přesně takovou vám chceme nabídnout v této publikaci.

Berte ji spíše jako průvodce, který vám ukáže správný postup a poskytne vám všechny informace, které musíte znát. Stále jste to ale vy, kdo bude muset věnovat studiu svůj čas.

Při tvorbě této publikace bylo naším cílem to, aby vám poskytla co nejkvalitnější přípravu. To se nám povedlo hlavně s pomocí vás, studentů. Naleznete v ní napřed obecné informace o testech a strategie, které vám pomohou v testu jako celku. Pak se naučíte řešit hlavní typy úloh z každého oddílu. Věříme, že právě tato část je klíčová. Většina studentů by zvládla vyřešit téměř všechny úlohy v testech TSP, ale jen malá část z nich to zvládne ve stanoveném čase. Proto je potřeba se s úlohami dopředu seznámit a naučit se, jakým způsobem je správně a přitom rychle vyřešit.

Matěj Vitouch

Ukázka teď pokračuje stranou 28.

0.2 Práce s textem

- Pravděpodobnost výskytu úloh v testu: Vysoká
- Časová náročnost: Střední
- Obtížnost: Střední
- Počet úloh tohoto typu v testu: 4 nebo 5

Práci s textem nalezneme hned na samém začátku testů TSP. Tyto úlohy tvoří jeden text, ke kterému jsou přiřazeny čtyři nebo pět úloh. .

Nejčastější typy otázek jsou:

- Doplnění slova, které se nejvíce hodí na vynechané místo
- Doplnění slova, které se nejméně hodí na vynechané místo
- Hledání antonyma
- Hledání synonyma

Stejně jako u všech ostatních úloh v testech TSP i tady není žádná záruka, že se mezi těmito úlohami neobjeví nějaká nová, nebo se zadání nějaké z nich nepozmění. Nicméně s největší pravděpodobností k tomu nedojde a vy tak můžete spoléhat na to, že tyto typy úloh opravdu najdete u ostrého testu.

Co se týče textů, tak to bývají úryvky z nejrůznějších zdrojů, ať už z populárních knih nebo odborných časopisů.

Následující text je společným zadáním pro úlohy 1 až 4. Jedná se o část článku o jaderném testu Trinity, který byl uveřejněný na serveru wikipedia.org. Jednotlivé věty jsou označeny číslem v závorkách před začátkem věty.

(1) Ve 4:45 dorazila důležitá zpráva o počasí a v 5:10 a.m. bylo započato 20 minutové odpočítávání. (2) Většina vědců a důstojníků sledovala test ze základního tábora 16 km jihozápadně od testovací věže. (3) Další pozorovatelé byli rozmístěni v okruhu 32 km, někteří _____ situaci dost neformálně (Richard Feynman tvrdil, že byl jediným pozorovatelem, který výbuch viděl bez tmavých brýlí). (4) Zařízení explodovalo se silou _____ explozi 20 kilotun trinitrotoluenu. (5) Výbuch zanechal v písčité pláni nemalý kráter radioaktivního skla 3 metry hluboký a 330 metrů široký. (6) Ve chvíli výbuchu bylo okolní pohoří osvětleno světlem „jasnějším než ve dne“ po dobu jedné až dvou sekund a žár byl „tak horký jako kamna“ v základním táboře. (7) Barvy světla byly od fialové po zelenou až k bílé. (8) Rachot rázové vlny dosáhl za 40 sekund pozorovatele. (9) Rázová vlna byla cítit 160 km daleko a atomový hřib dosáhl do výšky 12 km.

1.

Ve větě č. 4 je jedno slovo vynecháno. Z nabízených možností vyberte tu, která se na vynechané místo nejméně hodí.

- a) ekvivalentní
- b) rovné
- c) dosahující
- d) odpovídající
- e) totožné

2.

Ve větě č. 3 je jedno slovo vynecháno. Z nabízených možností vyberte tu, která se na vynechané místo nejlépe hodí.

- a) pojali
- b) sledovali
- c) vnímali
- d) obsáhli
- e) přijali

3.

Ve větě č. 8 se nachází slovo *rázové*. Která z nabízených možností se ke slovu *rázové* svým významem nejvíce blíží? Vezměte v úvahu také kontext, ve kterém se slovo v textu nachází.

- a) atomové
- b) pulzní
- c) zvukové
- d) explozivní
- e) tlakové

4.

Ve větě č. 5 se nachází slovo *nemalý*. Z nabízených možností vyberte slovo, jehož význam se nejvíce blíží opačnému významu uvedeného slova. Vezměte v úvahu také kontext, ve kterém se slovo v textu nachází.

- a) značný
- b) zanedbatelný
- c) mikroskopický
- d) dostatečný
- e) nepředstavitelný

Způsob řešení

Naprostá většina studentů řeší práci s textem tím stylem, že si nejprve přečtou úryvek. Ve skutečnosti pokud jste dopředu s tímto typem úloh seznámení, tak by vás to akorát zdržovalo. Pravdou je, že úryvek není potřeba číst vůbec!

Pojďme ale postupně. Napřed dostanete informaci o tom, že úryvek se vztahuje k úlohám 1 až 4, kterou už ale víte. Pak se dozvíte, z jakého je úryvek zdroje, což je pro řešení úloh naprosto irelevantní a to, že věty jsou značeny čísly. I tuhle informaci už ale budete vědět, pokud čtete tyto řádky.

Pak vás čeká samotný úryvek. Zatněte zuby a pokračujte k úlohám, aniž byste ho četli. Jak vynechaná slova, tak i synonyma a antonyma se sice musí určovat podle kontextu, ale k tomu vám bude bohatě stačit kontext věty, ve které se dané slovo nachází.

Přejděte tedy rovnou k první úloze. Při čtení zadání úloh si dejte skutečně velký pozor, na co vlastně máte odpovědět. Nezaměňte si hledání antonyma s hledáním synonyma, ani doplňování výrazu, který se na vynechané místo hodí a který se na vynechané místo nehodí. Není vůbec od věci si v zadání úlohy podtrhovat klíčková slova a fráze. V úryvku si pak podtrhujte ty slova případně i věty, se kterými pracujete.

Vždy když začnete pracovat na úloze, tak si nejprve přečtete větu, ke které se vztahuje. Znovu opakuji, že není potřeba číst dopředu celý úryvek!

Pojďme se podívat, jak by vypadalo konkrétní řešení na našich příkladech.

Následující text je společným zadáním pro úlohy 1 až 4. Jedná se o část článku o jaderném testu Trinity, který byl uveřejněný na serveru wikipedia.org. Jednotlivé věty jsou označeny číslem v závorkách před začátkem věty.

(1) Ve 4:45 dorazila důležitá zpráva o počasí a v 5:10 a.m. bylo započato 20 minutové odpočítávání. (2) Většina vědců a důstojníků sledovala test ze základního tábora 16 km jihozápadně od testovací věže. (3) Další pozorovatelé byli rozmístěni v okruhu 32 km, někteří _____ situaci dost neformálně (Richard Feynman tvrdil, že byl jediným pozorovatelem, který výbuch viděl bez tmavých brýlí). (4) Zařízení explodovalo se silou _____ explozi 20 kilotun trinitrotoluenu. (5) Výbuch zanechal v písečné pláni nemalý kráter radioaktivního skla 3 metry hluboký a 330 metrů široký. (6) Ve chvíli výbuchu bylo okolní pohoří osvětleno světlem „jasnějším než ve dne“ po dobu jedné až dvou sekund a žár byl „tak horký jako kamna“ v základním táboře. (7) Barvy světla byly od fialové po zelenou až k bílé. (8) Rachot rázové vlny dosáhl za 40 sekund pozorovatele. (9) Rázová vlna byla cítit 160 km daleko a atomový hřib dosáhl do výšky 12 km.

1.

Ve větě č. 4 je jedno slovo vynecháno. Z nabízených možností vyberte tu, která se na vynechané místo nejméně hodí.

- a) ekvivalentní
- b) rovné
- c) dosahující
- d) odpovídající
- e) totožné

Nejprve si přečtete zadání úlohy číslo 1. Jak čtete, tak si v zadání můžete ihned podtrhnout slovní spojení *nejméně hodí*. Uvědomíte si tak lépe, co hledáte.

Ve větě č. 4 je jedno slovo vynecháno. Z nabízených možností vyberte tu, která se na vynechané místo nejméně hodí.

Teď si můžete podtrhnout i celou větu číslo 4 v úryvku, abyste měli stále na očích s čím pracujete.

(4) Zařízení explodovalo se silou _____ explozi 20 kilotun trinitrotoluenu.

Hned po přečtení dané věty si zkuste říct, jaké slovo byste na vynechané místo doplnili. Učiňte tak ještě před tím, než budete číst možné odpovědi. Pokud slovo, které vás napadne je v množných odpovědích, tak je téměř na 100% správně a nemusíte už se zdržovat tím, že budete procházet jednotlivé možnosti a zkoumat, jestli nějaká není výhodnější.

Pokud ale slovo, které vás napadlo na výběr není, tak se tomu nevyhnete. Pojd'me tedy zkusit odpověď po odpovědi.

První možností je slovo *ekvivalentní*. Celá věta by tedy s doplněným slovem zněla takto:

(4) Zařízení explodovalo se silou ekvivalentní explozi 20 kilotun trinitrotoluenu.

I přes to, že slyšíme, že slovo ekvivalentní není určitě nejlepší slovo, které by se v dané větě dalo použít, tak stále není jazykově špatně a zachovává správný význam dané věty. S největší pravděpodobností to tedy není odpověď, kterou hledáme. (Nezapomeňte, že hledáme slovo, které se na vynechané místo hodí nejméně.)

Druhou možností je slovo *rovné*. Celá věta by tedy s doplněným slovem zněla takto:

(4) Zařízení explodovalo se silou rovné explozi 20 kilotun trinitrotoluenu.

I zde slyšíme, že dané slovo asi není to, které byste v tomto kontextu použili. Význam věty ale nadále zůstává zachován. Ani možnost **b)** tedy nebude správná.

Pokud doplníme do věty číslo 4 možnost **c)**, tak dostaneme:

(4) Zařízení explodovalo se silou dosahující explozi 20 kilotun trinitrotoluenu.

Není nutné ani dlouho přemýšlet a přijdeme na to, že jsme našli odpověď kterou jsme hledali. Takto poskládaná věta totiž je jazykově naprosto špatně. Vždyť síla výbuchu by měla dosahovat síle výbuchu 20 kilotun TNT. Samotná síla nemůže dosahovat explozi. Protože je ale věta takto postavená, můžeme tedy bezpečně označit tuto odpověď za správnou.

Stejným způsobem odpovězte na všechny otázky 1 až 4. Vždy napřed přečtete otázku a podtrhněte v ní důležitá slovní spojení. Pak v úryvku textu podtrhněte větu, nebo slovo se kterým pracujete a zkuste na otázku odpovědět, aniž byste četli jednotlivé možnosti. Pokud je na výběr odpověď, kterou jste vymysleli, tak ji označte jako správnou a déle se jí nezapývejte. Pokud na výběr není, projděte jednotlivé odpovědi jednu po druhé.

Správné odpovědi na všechny otázky tedy jsou: **1.c, 2.a, 3.e, 4.b**

Toto je konec ukázky z publikace Excelujte v TSP. Můžete si ji zakoupit na stránkách [Oscio.cz](https://www.oscio.cz)